

РУСКИ НОВИНИ

ЗА РУСИНОХ У КРАЛЬОВИНИ С. Х. С.

Вихода раз у тижниу. — Цена: на цели рок 100 дин. На 1/2 рока 50 дин. Погодне ч. 2 дин.
Властитељ: Руске Народне Просветн. Друштво.
Одјичателски редактор Ђорђа Павловић.

Нови Сад
четвртак б. августа 1925.

Рукописи и други писма треба посыпане на адресу „Руски Новини“ Њока Сад, Војевојева улица бр. 2, у Престолату на Руске-Народне Просветн. Друштво Руски Крагур (Бачка).

У служби великеј идеје.

(Слово о Свјидненю Церкви)

Два првешти оставици охабели нам је славянским народом апостоли св. Кирил и Методиј: славјанску црквну бешеду и једносц зос главу Христову Цркви у Риму. Першу оставицину славянски народи готово шицки прилагали и вешка ју любоморно чувају, док другу оставицину занебабали. А ипак друга важнейша од првешти, бо би без неј не било првешти. Да Славјане нешта одправљају богослужбене у спомен пародије бешеди, мају доказовац лем любомора римскога Ода, од кога Кирил и Методиј достали допуштење. То је на исалосц забува, а забуко ше и жедан вами Русинама. Правда, же ми у Југославији, Горњици и Галицији вљеме твардо шледом великих славјанских просветитеља, ми вже вирни јх идејом, але је и вељо наших братох на України, при којима тога ист. Ту ми дужни јх ошведчиц, же Кирил и Методиј могли својо велике дјело окончји лем зато, же били у једносци зос наслідником Христовим у Риму а и же и шицки Славјане па и ми Русини мушиме власні јх шледом. На јаки способ?

ФЕЛЬТОН
РОЗВИВАЮЧІ ЧЛЮВЧЕЙ КУЛТУРИ
(Предлужене).

У V. столицю селене народох звалено римски централизам. Народи, који зос востока и сивера приходију, побили и зарабривали старијих житеља у Европи, але познейше и их лем така судиба чекала, бо не било ант едней већији сили, која би својих поданих очувац могла и так насељени житеље були жертва воли приходијућих народох.

Же би тоги уж насељени житеље осигурали своју стапије, удружене и земљедилци пошли су богатшому, моделли Јого одбрану и обецали му зато своју особну и материјалну помоћ. На тај способ поприштарим рабству (баштина) основало је и једно нове рабство (пронија), дасе ради не були панова особна својна, ђо већи и жем остало у својих тих рабох, але мушели обрабијац и панову жем, а од својих давац му бјду часц од тога, ко је им зродзело.

Тоти богаче зос својим шицким

Христијансько-католически пароди, јак Испанци, Талаше, Французи, Немци, Поляки и др. мају своје заведења, у којима је вихову и уча хлапци на мисионарима у поља-крайима (у Африци, Азији). А ми греко-католики-Русини треба да је усмиљено заматаме, да виховаме мисионаре за св. сојединение наших братох и сојединених на України. Беа нашега труда, без нашег жертви не да је, иш је зробиц. Дакле мушиме мајц тот идеја — сојдиниц наших братох Русинох — Українцок зос сп. Апостольским Римским Престолом, а за тим треба то покажац и дјлом. А дјлом покажеме, кед и ми греко-католики оснујеме таке заведење, дзе би је виховали мисионари за сојединение наших братох иш је сојединених на України. Мало нас је ту у краљевини, але при добреј воли и жертволовијосци мож таке занеденије таки мисији институт и у нас привесц у живот. На пр. вељо зос Русинох, ћо би могли при имерци часц або и пануку свою оставицину — записац на заведења — школованја мисионарима. А богатши могли би зос већину суму припомочи, а и други, шицки, зос чим хто го дјеп. И так би је могла најбарац суја, а зос проценго школовац би

ше могли будучи мисионаре. Жертовац на лем зос жему, зос певежми, але жертовац и дасици пильни, вредни на тај свјети циљ — дац до школа на мисионарима. То ми мame зробиц греко-католики Русини. Ми мame дац мисионарима. Беа овац је, прегнари до шарца народу може најкрасије з успехом лем дасијко тога истога народу, виховане у любови гу свомју, вограте духом за једносци св. Цркви.

Обрачме својо очи там на нашим братох Русинох-Українцох неседијених и тврдо постановије причиније је до свјетога дјела: сојдиниц зос Апостольским Римским Престолом шицких Русинох-Українцох. А у тим дјелу обрачайме је гу св. апостолом нашим Кирилу и Методију, нај вони нам пришвију својим св. трудом, жертволовијосцу и жаром — ревносцу за свјету ствар — сојединение.

Зос сојединеним нашого руско-українскога народу з Апостольским Престолом пријде и шлебода, самостойној је једносци нашого народу.

ОГЛАШУЈУЋЕ У „РУСКИ НОВИНИ“

дружством мајтком придали је одбрани богатшим и так створели до краја једен ланц, дасе државна организација већији не смочивала па централизму, але на простим удружењу. Таки систем људског друштвеног живота назначујеме зос чужим словом „феудализам“.

Зос становища политичкога у феудализму људае були шлебодни лебо нешлебодни. Шлебодни були племство и клерикашици други були нешлебодни.

Же би аме порозумели аграрну реформу, коју будземе описовац у најновијем вику, треба да уж тај раз мame дјед очи чисту слику историјскога стана земљедилца.

Џо то баштина?

Вељки фалат жеми у својији једнай особи. Людае, статок и шицки други ствари так исто панова особна својна, з хтору вон ради, јак сам сме. Раб који му ради жем, Јому лем таји, јак нешкашијому земљедилцу Јого статок.

Џо то пронија?

Вељки фалат жеми зос једним паном, але Јому од тај жеми при-

пада лем једна мајка часц док шицко гевто особна својна тога, хто ју ради. Земљедилец ма једну хижочку свой статок и фалаток жеми, која му Јого хлеб приноши и тују часц жига, кукурији и т. д., цо вон својому пану дава у року. Но окрем тога вон обраби и панову жем, прави драгу, служи при пану војску и вељо други — зато пан бул то, цо нешта за нас держава.

Земљедилец лем тади могол свой мајток предац, лебо зос једнога места ше пресели, кед Јого пан нато пристал. Родзени у робству остал на вики раб. Дакле у ствари и тада земљедилец бул лем раб панов, јак и гевтот на баштина и вони јак з лапца ми окованји ческали и џерез лјубо дасијь својеј шлебоди, але вон бул иш је далеко на вељо сто роки.

Даскеље слово о тарговини. Людае куповали и предавали уж и у најстаријем вику, по на примир Римљана тарговину у поплатнку па занат тримали за бесечне даци. Людске газдовство було од прилики до винаходу Ахерни (1492) натуралине

з дому вошли фляшки, да отакаль води привешу.

По старим преданием святи Павел чудесним способом отворял тврдото жржко, да може прокресци цемпічара и других поганох, котри гу ильому приходаси на научку и уверели у Христа.

У той чужкай цемпіці пребывал святи Павел преа цали 2 роки. А цо там робел? Чи не може буц якоюваць на Господа Бога, же го так націвел? Ой не Божи и там научовав, як да він наслідом. Там привів и посажені Жидох в Риму и научовав их о Христу Ісусу. Але тоді видели славу того швєта, як ім'я Христов або цемпічу Павлову, и остали у піснурстві.

З той цемпіці бул одведаць Павел и пред царем Петром, котри так пресудзил, же Павел може и даць остатц у цемпіці, але же там може наконоцац у оковах.

З той цемпіці видел ся Павел бригу на церкву Христову. Отакаль писал своим вірским ученикам:

До той цемпіці прибігнула ся Павлови раб філіппів и моліл Павла, да "то предорути на помиловавши пред Філіппом. И св. Павел пішів тово північне але и наїмальнісів своє посланіе до Філіппів, у котрим моліл за роба и себе покукую за иного. ім'я кай Вому отпушни

З той цемпіці писаць св. Павел своє посланіе Філіппів і Ефесців и писал Тимотею и своїм вірникам.

У той цемпіці докончил ся Лука "Лівіїнн Апостолскі" под доглядом св. Павла. По старим преданием ту книгу вів Павел и Апостол Петро, скорей як були обидвоме звязаны и премесцены до Мамертинської цемпіці, откель пошили на мученическу камеру, 67. року по Христу на 29. юння. Святи Петро бул прибити на крих, а святому Павлову була поза Римом одурубана глава.

Эти люди научовали, щиріли и устранили за віру Христову, котру неінка так кеді винішану!

Читателем добре пожелайц!

Віра Христова була вже гена ізвестна цемпіцах. Віра Христова відзна прошировала ім'я и едина губудзе землянка швєта проповідника. Іде це вири гама цима.

Газдовство

Хаскуніе суперфосфат

Уж време ту, же да ще южди наша земля рихта гу єщеської роботи а гінівна земля при тим треба да му будзе, да ще постара за гібі.

Цаци паради на жашовище єще не верячко на т. ав. уметки лебо ісштаки гнойні лебо як то юмо люди відібрали "жашанев" а в хасдовитося того гною жили ще ведло раз сами оправедочаць чайбаржей у сушедеских відмінних відалох, дас ще кажак рок затони такого гною купую. Особити там дас не досга точно хлівского типу, музни землерідзец останець ще в уметки гною, бо нишак ногуби жем. Не дайме ще обманькаць комісіям працьаркам же "певчанев" не хасдовити. То є уж циклане од цалого півста и о пробование зос наявікішими успіхом та и наш народ не изме у тим заостранць од других культурних народох. Уметки гнойні є права благодат за парада за землю то треба и як баржей наконоцаць. Прето

рай ще у наших відалох по віцей кулув таки гной, наїш ще зос кім права проби и наїш ще наїш народ ка кім учи да свою роботу и жаки до балжей виходи.

Ест віцей фадти уметного гною а у нас ще чайбаржей в добром успіхом хаснує суперфосфат. Але еще більше було, кед більше мішана в чіліка шампінга и калічева соль. Як треба в тима гноюм глядоваць канди ще пачаст літко преванда віс хінжкох, лібо у паноца, пана учителя лібо у сушеда, хтори віс тим уїк робел.

Барз прискоручаме нашим людзом да ще у кождым відале аложа у едину трохаду кед щи такото гібі каруція да в едину каруцію, бо іх на вагон вельто тунішне пригадаць и біздавідзены су за квалітэт. Кед ще поєднано купую вельто разне трафі, же нельзя вічні плацы як що би требало би и зос тим людзес таргуюць та кому яку цену ѹдеря. Напігоднішне би ще на то могло писаць у читальнях лібо замоўчы паноца, пана учителя и др. Пре цену и квалітэт ще треба на віцей местах превизаваць а и Руски Новини даєшно поуча и порада каждого у тим. В загайд прискоручаме нашим людзям кед им даць потребные віс ще образа писмо на Руски Новини одсалі. вінне достапе добре поучені.

М. Б.

Цо нове у Швеці

ЧЕХОСЛОВАКІЯ

У початку конфлікту межи Чехословакіи и Ватиканом замодліла Ческа влада більшого католіца аустрийского Єра Сайніка, священіка цай більше відомий тут конфлікт.

МАДЯРСКА

У паропут Сомбатхе почала вісна хомісія літніх пралатріцац службеніх здания, чи не найде дагадає скритого оружия. Кед то чудо народ барз ще узнеркел и наведол на комісію и кричал: "Найди паду до Марока! Зес ческу вісну силу пошло за руку мадярському війску розгнаць ізраїль и обранці юдіанію.

РУСІЯ

Новінні явлюю, же болгарська імперія віддає відступіца 251.000 вітка юдіанія на Україні да ще тим жаку паселіц Жидак.

ІТАЛІЯ

Талініе ліхімія по своїх цівінках на нашу державу и боя ще нас. Вонк пішу ще каша держава у північнім ірландію будзе барз юдіанія, бо ще політическі засади прямірія, будую ще галімінія и набавляю ще модерні кризисів. Талініе поволюю свою владу кай не забудзе, же лім вонк єдини міністру буць газдове на жомо.

НІМЕЦКА

Страшна горучава ще появела тих дньох у Німечкін. Цікави усіяя ка полю узвітожні. У Цілесії єден чловек ще и обещал пре горучаву ба у писму написаць, же уж віцей не може церпніц таку горучаву.

ЯПАН

У Кореї по нових вістях при трешено жами пошикуло 6000 людзей и звалено ще 20.000 хижак. Попілюю ще у палей мідія вельткі джеджі. Людзі сікаю на

бреги бо уж 20 дні джеджі непрестано лежа. Раху ще, же 60.000 людзей остало без крові.

Цо нове дома

НОВИ КРИЛАТИЦЫ

Наша влада наручела у Францускій віцей од 100 наймодернейших крілатицох. На годину ліса 240 кілометрах а поша 900 вілін муніції. Оружані су ёс 4 мітрапіза. Но призначаню вельх странах стручняком наша авіяція бе здробе организовані.

НАЙ ЧІЛЕ ЛЮДЗЕ УЧА ПОНІТЕНІЮ

У відале Кушіна у Банагу службовал як новтарунг Франсьо Мерлек. То ще начело велькому жупану у Верніску Венкіу Мілляновічу. Вон расказаць, же да до кількох відалских уїнши якіш відаток, що новтарунг не спіл звобіц. Велькі жупан супендірав новтарунга и пітужел го, же цілкавль проневерел. Новтарунг запарли и вон шедзел 30 дні у арешту. Суд на концу пуща новтарунга як невиного. И тераз ще обрацло. Новтарунг Мерлек тужел велького жупана пре злуупотребу яласік и суд го осудзел на 6 місяці арешту и за 3 роки утрату шиціх траіданскіх правів. Крем того тужел го новтарунга да му випадаць чиоду котру прещернел зато же бул невінік заварта. И суд зан осудзел велького жупана на 28.000 ділары да виліца новтарунга.

Так ще людзі належчайше науча вітченію.

МАДЯРСКА АГІТАЦІЯ У ВОЙВОДІИ

Появілі ще на віцей местах у Войводії агітаторы мадярски, особено од т. зв. дружства "Пребувеніх Мадярох". Ми пістар Унітрашніх Ділох звяглай шиціх велькіх Жупанох у Войводії на прату на він способ би ще стало на пут тим агітатором.

ВОЛІКИ И МЕДЗВЕДЗИ У ХЕРЦЕГОВІНІ

У посейдна време появілі ще велькі чучори волікох и медзведох у Херцеговіні. Власцы одніхи од нафода оружія та ще ще маю зос чум бразів. Волікі зрабілі велькі чуди. Ёден хлапец чувац статок на паші и шедзул под дрэво кед го нараз вламіл да грыбет медзведа. На Пойчане прыбігли Бого иси и медзвед зтүцел хлапца котру сікнул дому. О 3 дні юшан людзі гледац медзведа и пакісце го таік наспіл. Кед вецац шкеры и людзі, медзведа сікнул.

ВРАЦЕЛ ЩЕ ІЮ и РОКОХ

У відале Бачбадрак при Бачіврацел ще Янко Метовіч віс Русії котри була 1914 року заставіла и за котрого ще дотарація не зігало. Його дужкаша ше юдцаца але ще тераз зані вікращала ту свійску чловекові.

ВАГОН БАНКНОТИ

Тих дньох приходил до Београду єден вагон зос 54 "ладжамі" потра паночніти зос 100 діварошкіми. У цілесії зреяно вілошні 540 кілітрові дівары. Банкноты правлені у Парижу.

СТРАШНИ ЛЯД

Презідент сабота падал велькі ляд межа Карловіцами и Индію. Пас бурю и ляд не могол а ў галішані, шороба прыїсце на агенцію.

ЗОС НАШИХ ВАЛАНОХ

РУСКИ КЕРЕСТУР

В ноћи од петака на суботу преиглого тјеснога була страшна бурја! Коло полноца почело је таке стражне громење и блеске, како людје уж одавна не паметају. Громи били ведан за другим, а блескало так често же у хижи било већестано испојеја води. Векнога венчесца је било, док је брадло слами на полу згорело.

Тлачида будве уж при храчу. Жито плаци бара крашице, 15—16 метри по ланцу, а јарду 15—16 метри по великом голту. Вељко жита је мокрого, та га людје муша сушију.

ЗАГРЕВ

На оправник св. пророка Илије одлучел је нашаја цркви св. Кирила и Методија прву Службу Божју и њену свештеник Станко Вишошевић, син славојског вицехрдијакона и браћа ректора нашеј сејашњији у Загребу. Сердечне искрености.

НОВИ САД

На штарток је на дасњу шмерију Џаноца Храпиловича, новосадског пароха отпремао ше на теметопу Парастос за покой Његоју душу а пред тим була у цркви св. Служба Божја. Присутни були сви Његоји анаеми и пријатељи. Вичнаја ћеја памат!

Мали поуки

Да хрик не буде бара горави.

Кад хрик посадаши до поснєй жеји, буде цвјети и горки. А кад те посадаши до гнојенеј жеји, буде вељко веќши, грубини и не моћни г. е. горки.

Ховане погуркох.

Огурци добри урожај дају, кад им даже добру и влагну жеји. Да је огурци добре појажу треба им пеплоту. Зато не треба садиц по брегах, где хладно, лебо и вељки витри, бо там не може запунити плод, а кад и запуши, не може го отпремац, але плод преко времена одпадне лебо сенја. Отурки не любљи хладок. Зато треба там садиц, даје слунко грее

и даје здань. Бо кад огурци у хладку теди буду горави.

Невејај се обута је посцел!

Вељко мани тог обичај же кад приду зос њелија лебо од инкац та легну обути на посцел. То је добре. Обућ веџејра не чиста, па је став посцел бава. А до најкорасније с тим је преношу спасни короти и то:

Горучка. Во башки често најдаме зос обуџом и так тоги башки унешеме до посцел даје ше очухају пређи до здравог дела, а так појдније лекто је човек изхорео.

Вилива же често уста.

Хто сце да буде више здрави, дај уста јо веџејра, вилив зос лјитну воду, котра је оправљена мало зос солија. Тот треба робиши пред љаждија једлом, а вечер пред спањом.

Кад дакога укуши отровни гад

У нас је гади и медија јима ше падаје и отровни, котри кад укуши та човек плаци и зос животом. Најлевије је чувајај од гада да нас не укуши. Аде шакај кад би дакога укушил отровни гад, треба то робиши. Понеко тога места даје укупење, трела дорда добре сјагијају јављају да је стров не срвијају хреши; рану треба вишеји зос осећија, зос жељезом дајо је иньшим дачим; зос раши треба добре висцијаји хреши да с тим отров изхаде; тот кога гад укушил, тај треба да зорае шине; треба да потреје цакус паленки, руму конјаку лебо кафи, и пораз да иде до дохтора. Отровни гад је појана стим од не отровних, је же ма ширшу главу и праја хрибет ма чарну смугу.

Чом јејда с лијо

Јак јеја висејарју же чом плю; В жиме, кад хладни ноци и днји да је затгреху;

В леце, кад горучава; да је охладза;

Кад хмарно; да је сјавија;

Кад чејку роботу роби; да добију сила;

Кад не мај роботи; да им пређи даје друге време;

У жалосци и јду; да је ублагају;

У радосци; да је вештаја;

У нездадних прајликох да је појеша;

У добрих прајликох; зато же јајо;

Кад су јадиши да жажду загаша;

После прескомернога јајца; да жалудок поправи;

Кад су гладни; да глад заустави;

После доброга јаја; да можу добре једи потрошити;

А не знају же дотераз веџеј ше людје подакију у погаре јак у жору.

Д. Ф.

Берза и тарговина

Службени курс дунавајути при нас озревенији за мешавија так:

Наполеондор 220 динари.

Турска лира 248 динари.

Фунта 276 динари.

Долар 58.50 динари.

Канадски долар 56.

Немачка марка 13.50.

Аустријски шиллинг 8.

100 француских франкох 267 динари

100 талијанских лирох 209.

100 белгијских франкох 262 динари.

100 холандских форинти 2278 динари.

100 румунских леја 27.50 динари.

100 бугарских леви 41 динари.

100 данских круни 1200 динари.

100 шведских круни 1530 динари.

100 исландских круни 1.020 динари.

100 пасетоса 823 динари.

100 драхма 81 динари.

100 чехословачких кр. 168 динари.

Једак милијун мад. кр. 800 динари.

Зарво: Жито 270 динари

Кукурица 182 динари

ТАРГОВЦИ, РЕМЕСЉАНИЦИ!

Оглашавајуће у нашим
„РУСКИХ НОВИНОХ“

Успих загарантопади.

Чом?

Бо „РУСКИ НОВИНИ“ једини највећи новини. Вони је читашајају вишадан даје живо Русинија.

ЦЕНА ОГЛАШКОМ 3 динари по петитим (малим) шорину.

ОГЛАШКА

У РНПД. у Р. Керестуре можејији достаја:

ЦЕНА

1. Књижочка Рожанцева	5 Дин.
2. Азбука	10 „
3. Читанка за III. и IV. кл.	15 „
4. Христијанска наука (Библија) . .	15 „
5. Правди кат. вири (Катализ)	10 „
6. Граматика бачв. руск. беч. . . .	20 „
7. Стари Календари	10 „
8. Молитвенски веќши	20 „
9. Молитвенски мали	10 „

ЦЕНА

10. Житие св. Кирила и Методија . .	5 Дин.
11. Правила РНПД.	3 „
12. И. Б. Невицка: Правда побједила (истор. роман)	12 Крч.
13. Ир. Кондратович: Историја подкарлт. Руси	10 Крч.
14. Др. Г. Костелњик: Ефтайова драма (трагедија на 5 акти) . .	8 Дин